Ćwiczenia w miłosierdziu 2
Duszpasterstwo rodzin 4
Historia wojowników walczących o zycie 5
„Ciekawscy”. Rubryka dziecięca 7

Grodno
№20 (455),
6 listopada 2016

www.slowo.grodnensis.by

Słowo Życia
GAZETA DIECEZJI GRODZIEŃSKIEJ

Pani Ostrobramska od dawna chroni ziemię grodzieńską

Liczne kościoły na Grodzieńszczyźnie są dedykowane Matce Bożej Ostrobramskiej, kult której jest mocno ukorzeniony w sercach miejscowych wiernych

16 listopada – uroczystość Najświętszej Maryi Panny Ostrobramskiej, Matki Miłosierdzia. Już od 25 lat Ona opiekuje się diecezją grodzieńską jako główna patronka.

Cudowny obraz Matki Miłosierdzia zajmuje centralne miejsce w wielu domach naszego kraju. Jest to jeden z nielicznych obrazów, na którym Maryja jest przedstawiona sama, bez swego Boskiego Syna. Zauważył to trafnie św. Maksymilian Kolbe i ułożył modlitwę:

„Matko Boska Ostrobramska,
nie masz na swym ręku Dzieciątka Jezus,
to weź mnie na swoje ręce
i przenieś szczęśliwie przez całe życie”.

● ciąg dalszy na str. 3

Kalendarz wydarzeń

7 listopada
Rozpoczęcie Nowenny Opieki NMP Ostrobramskiej Matki Miłosierdzia, głównej patronki diecezji.

9 listopada
Święto rocznicy poświęcenia Bazyliki Laterańskiej, katedry biskupa Rzymu – Matki wszystkich kościołów katolickich na świecie.

10 listopada
Wspomnienie św. Leona Wielkiego, Papieża i doktora Kościoła.

11 listopada
Wspomnienie św. Marcina z Tours, biskupa.

12 listopada
Wspomnienie św. Jozafata Kuncewicza, biskupa i męczennika.

13 listopada
Zamknięcie Jubileuszowego Roku Miłosierdzia w diecezji grodzieńskiej.

16 listopada
Uroczystość NMP Ostrobramskiej, Matki Miłosierdzia, głównej patronki diecezji.

Programy redakcji katolickiej

„Głos Ewangelii”
Rozważania nad Słowem Bożym. Ukazuje się na Pierwszym Krajowym Programie Białoruskiego Radia w każdą niedzielę o godz. 8.00 w Grodnie na 96,9 FM, w Swisłoczy na 100.8 FM.

„Symbol Wiary”
Program telewizyjny o życiu religijnym diecezji grodzieńskiej. Ukazuje się przy współpracy Katolickiego Studium Telewizyjnego Diecezji Grodzieńskiej oraz telewizji państwowej na kanale telewizyjnym „Bielarus–4”. Kolejna audycja – 6 grudnia o godz. 19.45, powtórzenie – 7 grudnia o godz. 9.00.

Wiadomości z Watykanu w języku białoruskim
Transmisja radiowa ze Stolicy Apostolskiej. Codziennie o godzinie 22.10 na 98,1 FM – w Grodnie, Wołkowysku, Szczuczynie, Lidzie, Mostach i obok tych miast; na 99,2 FM – w Brześciu i obok niego; o godzinie 20.00 na krótkich falach 6185 i 11715 kHz; o godzinie 20.00 i 6.20 na satelicie „Eutelsat Hotbird 13” w programie „Radio Vaticana Telepace”. W każdą niedzielę o godzinie 8.55 na falach Pierwszego Krajowego Programu Radia Białoruskiego oraz w programie „Kultura” Radia Białoruskiego. W Internecie na stronie vatican.by.

Intencje różańcowe

Listopad

Za siostry i braci z różnych zakonów i kongregacji, które posługują na terenie diecezji.

O rozwój życia zakonnego w diecezji i owocną działalność zakonników i zakonnic zgodnie z otrzymanym od swego założyciela charyzmatem dla wspólnego dobra Kościoła.

„Maryja pomaga zaufać miłosierdziu Bożemu”. Papież Franciszek

ROZWAŻANIA ZE SŁOWEM BOŻYM

XXXII NIEDZIELA ZWYKŁA

Łk 20, 27–38

Podeszło do Jezusa kilku saduceuszów, którzy twierdzą, że nie ma zmartwychwstania, i zagadnęli Go w ten sposób: „Nauczycielu, Mojżesz tak nam przepisał: «Jeśli umrze czyjś brat, który miał żonę, a był bezdzietny, niech jego brat weźmie wdowę i niech wzbudzi potomstwo swemu bratu». Otóż było siedmiu braci. Pierwszy wziął żonę i umarł bezdzietnie. Wziął ją drugi, a potem trzeci, i tak wszyscy pomarli, nie zostawiwszy dzieci. W końcu umarła ta kobieta. Przy zmartwychwstaniu więc którego z nich będzie żoną? Wszyscy siedmiu bowiem mieli ją za żonę". Jezus im odpowiedział: „Dzieci tego świata żenią się i za mąż wychodzą. Lecz ci, którzy uznani są za godnych udziału w świecie przyszłym i w powstaniu z martwych, ani się żenić nie będą, ani za mąż wychodzić. Już bowiem umrzeć nie mogą, gdyż są równi aniołom i są dziećmi Bożymi, będąc uczestnikami zmartwychwstania. A że umarli zmartwychwstają, to i Mojżesz zaznaczył tam, gdzie jest mowa o krzaku, gdy Pana nazywa «Bogiem Abrahama, Bogiem Izaaka i Bogiem Jakuba». Bóg nie jest Bogiem umarłych, lecz żywych; wszyscy bowiem dla Niego żyją".

NOWE ŻYCIE

Życie po śmierci jest jedną z największych tajemnic, która interesuje każdego. Wielu chciałoby wiedzieć, jak będzie ono wyglądało, jakie będą nasze relacje do bliskich i innych osób.

Łukasz Ewangelista zatrzymuje nas przy temacie życia wiecznego na kanwie dialogu saduceuszów z Jezusem. Chrystus Pan jasno podkreśla, że istnienie po śmierci nie jest przedłużeniem życia ziemskiego, lecz nabiera zupełnie innego charakteru. W lepszym świecie nie będzie poczucia czasu, nikogo nie będą trapić niepewności, ani żadne wątpliwości czy lęk. Już nie będą nas tam interesować sprawy przyziemne: czy mamy coś do jedzenia w lodówce lub zapasy na dzień kryzysowy, czy też jak najlepiej i modniej się ubrać.

Ks. Jerzy Martinowicz

XXXIII NIEDZIELA ZWYKŁA

Łk 21, 5–19

Gdy niektórzy mówili o świątyni, że jest przyozdobiona pięknymi kamieniami i darami, Jezus powiedział: „Przyjdzie czas, kiedy z tego, na co patrzycie, nie zostanie kamień na kamieniu, który by nie był zwalony". Zapytali Go: „Nauczycielu, kiedy to nastąpi? I jaki będzie znak, gdy się to dziać zacznie?". Jezus odpowiedział: „Strzeżcie się, żeby was nie zwiedziono. Wielu bowiem przyjdzie pod Moim imieniem i będą mówić: «Ja jestem» oraz «nadszedł czas». Nie chodźcie za nimi. I nie trwóżcie się, gdy posłyszycie o wojnach i przewrotach. To najpierw musi się stać, ale nie zaraz nastąpi koniec". Wtedy mówił do nich: „Powstanie naród przeciw narodowi i królestwo przeciw królestwu. Będą silne trzęsienia ziemi, a miejscami głód i zaraza; ukażą się straszne zjawiska i wielkie znaki na niebie. Lecz przed tym wszystkim podniosą na was ręce i będą was prześladować. Wydadzą was do synagog i do więzień oraz z powodu Mojego imienia wlec was będą do królów i namiestników. Będzie to dla was sposobność do składania świadectwa. Postanówcie sobie w sercu nie obmyślać naprzód swej obrony. Ja bowiem dam wam wymowę i mądrość, której żaden z waszych prześladowców nie będzie się mógł oprzeć ani się sprzeciwić. A wydawać was będą nawet rodzice i bracia, krewni i przyjaciele i niektórych z was o śmierć przyprawią. I z powodu Mojego imienia będziecie w nienawiści u wszystkich. Ale włos z głowy wam nie zginie. Przez swoją wytrwałość ocalicie wasze życie".

BÓJ SIĘ TYLKO BOGA

Słowa o prześladowaniu uczniów Chrystusa są aktualne także i dzisiaj. W nasze czasy wiara chrześcijan jest wystawiana na wielką próbę. Jezus wyraźnie zachęca, aby odbierać te uciski jako możliwość do dawania świadectwa swojej wiary.

Wcześniej czy później trudności dotkną każdego: wpisane są one w chrześcijańskie życie. Wielu ludziom wydaje się, że przeciwności są bolesnymi, dotkliwymi ciosami, które niszczą, przygniatają do ziemi. To prawda, ale tylko wtedy, kiedy człowiek im ulega, poddaje się, idzie za ich podszeptem. Dlatego Chrystus dodaje Apostołom odwagi i obiecuje pomoc prze słowa pełne ufności: „Włos wam z głowy nie zginie". Jezus zachęca swoich uczniów, aby się nie przejmowali nawet wtedy, gdy zostaną postawieni pod ścianą, wprowadzeni przed sądy, prześladowani, gdy dla wszystkich zostaną przedmiotem nienawiści. Pan będzie czuwał nad uczniami. I zapewnia, że jeśli dla Jego imienia utracą życie, zyskają go w wieczności.

Ks. Jerzy Biegański

Trwajmy w dziękczynieniu

SŁOWO REDAKTORA

Ks. Jerzy Martinowicz

Miesiąc listopad dla Grodzieńszczyzny ma szczególne znaczenie. W tym czasie przypada uroczystość głównej patronki diecezji – Najświętszej Maryi Panny Ostrobramskiej, Matki Miłosierdzia.

Wybór opiekunki naszych ziem nie jest przypadkowy. Wraz z powołaniem diecezji został mianowany jej pierwszy biskup Aleksander Kaszkiewicz, który przybył do Grodna z Wilna, skąd bierze początki kult cudownego obrazu. Rozpoczynając swoją posługę, ordynariusz bardzo pragnął powierzyć przyszłość miejscowego Kościoła Pani Ostrobramskiej. I już od 25 lat Matka Miłosierdzia prowadzi nas po drogach wiary, przychodzi z pomocą, okrywa płaszczem litości i jest przede wszystkim cierpliwie słuchającą Matką. Takie jest przecież Jej zadanie.

Maryja w sposób szczególny i wyjątkowy doświadczyła miłosierdzia. Swój udział w jego objawieniu się okupiła własnym sercem. Ofiara ta jest ściśle związana z krzyżem Syna, obok którego stała na Kalwarii. Tam też poznała cenę Bożego miłosierdzia i jak ono jest wielkie.

Lecz miłosierna miłość Boga nie przestaje w Maryi, a przez Nią nadal się objawia w dziejach Kościoła i naszej diecezji. Jej czuła opieka nad Kościołem grodzieńskim sprawiła, że dzisiaj mamy setki miejsc kultu, gdzie jest sprawowana Eucharystia, gorliwych kapłanów, żyjących dla Pana, siostry zakonne, gotowe do największej ofiary, oraz liczne rzesze wiernych, którzy pragną iść drogą Bożych przykazań.

Matka Boża w obrazie Ostrobramskim stała się bardzo bliska wiernym Grodzieńszczyzny. Znalazła godne i zaszczytne miejsce w niejednym domu. Stała się „domownikiem" wielu naszych rodzin, które pragną na Chrystusie budować swoją teraźniejszość i przyszłość.

W roku jubileuszowym dla naszej diecezji i jej gorliwego pasterza pragniemy podziękować Ostrobramskiej Pani. Chcemy pamiętać, że największym dziękczynieniem jest takie, kiedy otwieramy się na Boga całkowicie, tak że On może dać się nam w sposób pełny. Dziękczynienie powinno wypływać z wewnętrznego przekonania, że wszystko pochodzi od Boga oraz że On jest źródłem wszelkiego dobra. Stąd św. Paweł w swych listach zachęcał do częstej modlitwy dziękczynnej: „W każdym położeniu dziękujcie, taka jest wola Boża"(1 Tes 5, 18).

Ostrobramska Pani! Dziękujemy Ci za naszą rodzinę diecezjalną, która jest tak bardzo różnorodna i bogata w rozmaite tradycje i kulturę. Dziękujemy za nieustanną pomoc i opiekę. Bądź zawsze przy swych dzieciach, gdy te potrzebują Twojego wstawiennictwa i opieki.

UCZYNEK MIŁOSIERDZIA WZGLĘDEM CIAŁA BLIŹNIEGO.
UMARŁYCH POGRZEBAĆ

Śmierć jest zjawiskiem nieodłącznie wpisanym w ludzkie istnienie i życie człowieka. Śmierć to nie koniec istnienia, a jego kontynuacja, związana z przejściem do wieczności, kiedy dusza oddziela się od ciała i spotyka się ze swoim Stwórcą. Osobę wierzącą może straszyć nieprzewidywalność i zaskoczenie tego momentu. W tym samym czasie jego nieuchronność musi przypominać o tym, że w każdej chwili trzeba być gotowym do własnej śmierci jak i innego człowieka.

Wtedy, gdy to wszystko rozumiesz, serce raczej przeszkadza spokojnie spojrzeć w oczy śmierci i przyjąć utratę jako coś oczywistego. Z największym bólem i gorycza spotykają się bliscy zmarłego. Czują pustkę, którą trudno czymś wypełnić. W takich chwilach ważne jest, aby być obok cierpiących, pocieszyć słowem, zaoferować swoją pomoc. Czasami trudno znaleźć odpowiednie słowa, dlatego lepszym rozwiązaniem jest jedynie obecność i ciche wsparcie w rozwiązywaniu napotkanych problemów. Grono znajomych tradycyjnie przekazuje rodzinie zmarłego środki finansowe, co ma duże znaczenie dla osób, które spotkali się z niespodziewanymi wydatkami.

W Biblii czytamy, że pogrzebanie jest obowiązkiem dzieci, zwłaszcza synów, oraz wnuków i rodziny zmarłego. Są jednak sytuacje, gdy na przykład ludzie cierpią z powodu wojen lub umierają w samotności, i nie ma komu zadbać o ciało. Z historii wiadomo, że nawet Jezus nie miał miejsca, gdzie mógłby głowę złożyć. Swój grób oddał Mu Jego przyjaciel, Józef z Arymatei. W takich okolicznościach chrześcijanin powinien pamiętać o swoim obowiązku bycia nieobojętnym wobec bliźniego. W tym przypadku jest on powołany, aby zadbać o pogrzeb.

Według Katechizmu Kościoła Katolickiego, „ciała zmarłych powinny być traktowane z szacunkiem i miłością wypływającą z wiary i nadziei zmartwychwstania. Grzebanie zmarłych jest uczynkiem miłosierdzia względem ciała; jest uczczeniem dzieci Bożych, będących świątynią Ducha Świętego" (nr 2300). Godność ludzkiego ciała zyskała nową wartość dzięki obmyciu w wodzie chrztu. Ukazana w dziele stworzenia, została potwierdzona i uwznioślona we Wcieleniu, kiedy Bóg przyszedł na ziemię pod postacią człowieka. Dlatego wyprawienie godnego pogrzebu ma takie znaczenie.

W grzebaniu zmarłych wyraża się wiara w stwórczą moc Boga, opartą na przekonaniu, że śmierć nie jest końcem, lecz bramą do nowego życia. W pięknej starotestamentowej alegorii starości i śmierci znajdujemy zwięzłe wyznanie wiary: „I wróci się proch do ziemi, tak jak nią był, a duch powróci do Boga, który go dał" (Koh 12, 7).

Należy zdawać sobie sprawę, że troska o zmarłych nie musi kończyć się na pogrzebie. Należy co jakiś czas odwiedzać cmentarz, dbać o miejsce spoczynku ciała. To wszystko jest wyrazem szacunku do człowieka, który odszedł do wieczności. Niezastąpioną pomocą staje się modlitwa w jego intencji, zamówiona Msza św. w rocznicę śmierci, dzień imienin i urodzin. Chrześcijańska pamięć o zmarłych nie ogranicza się pięknym pomnikiem, kwiatami i świecami. O wiele więcej znaczy duchowe wstawiennictwo przed Bogiem, wyrażone w modlitwie. Więc trzeba mieć silną wiarę i pragnienie wyciągnięcia bliźniemu pomocnej dłoni. Przy tym należy pamiętać słowa Zbawiciela: „Ja jestem zmartwychwstaniem i życiem. Kto wierzy we Mnie, nawet jeśli by umarł, będzie żył. Każdy, kto żyje i wierzy we Mnie, nie umrze na wieki" (J 11, 25–26).

Angelina Pokaczajło

5 powodów, aby spełnić uczynek miłosierdzia:

1. *Wraz ze śmiercią ciało osoby zasypia, a dusza idzie na spotkanie z Bogiem.*
2. *„Błona" duszy musi stać się prochem, z którego została stworzona.*
3. *Człowiek musi z szacunkiem odnosić się do ciała zmarłego.*
4. *Zmarły potrzebuje posługi osób żyjących.*
5. *Pogrzeb nie można przewidzieć i zaplanować.*

Ks. Paweł Astukiewicz

Po śmierci zmarłemu trzeba zamknąć oczy, aby upodobnić go do spoczywającego we śnie. Następnie należy obmyć i ubrać ciało. W domu trzeba pomodlić się przy krzyżu i zapalonych świecach. W tym momencie warto zachowywać skupienie, delikatność, czułość, współczucie, żal. Później w procesji pogrzebowej udajemy się do kościoła na Mszę św. celebrowaną za duszę zmarłej osoby. Jeśli uczestniczymy w pogrzebie będąc dalszą rodziną, sąsiadami, przyjaciółmi czy znajomymi, także wypełniamy siódmy uczynek miłosierdzia względem ciała. Szlachetną i godną rzeczą jest przystąpienie do spowiedzi i przyjęcie Komunii św. w intencji zmarłej osoby. Postawa współczucia, pomocy, pociechy jest świadectwem naszej wiary w życiodajną moc Pana Boga i nadziei na spotkanie ze zmarłymi w społeczności zbawionych.

Pani Ostrobramska od dawna chroni ziemię grodzieńską

● ciąg dalszy ze str. 1

Msza św. w kaplicy Matki Bożej Miłosierdzia w Wilnie z udziałem pielgrzymów z Białorusi

Już od blisko czterystu lat króluje na ziemi litewskiej Pani Ostrobramska, Matka Wschodu i Zachodu. Świeci blaskiem wspaniałych szat przez okno kaplicy w Wilnie, widoczna z daleka. Lecz sława tego cudownego obrazu już dawno przekroczyła granice Litwy, bo ręce Matki Bożej bez Dzieciątka Jezus, jakby chcą przygarnąć każdego, posłuchać wszystkich radości, problemów i przeżyć.

Kto kiedykolwiek nawiedzał kaplicę Ostrobramską w Wilnie, na pewno wychodził stamtąd zachwycony, bogaty na duchu. W prostych białych murach, gdzie nie ma ani marmurów, ani pereł i drogocennych kamieni, ani królewskich darów, wiszą tylko srebrne blaszki w kształcie nóg, rąk, oczu, serc... Niektóre mają napisy niezgrabne, jak gdyby szpilką wydrapane. Najbogatsze wotum – wielki, srebrny półksiężyc, który cały ołtarz od spodu obejmuje. Taki jest charakter Ostrej Bramy. Taki rodzaj czci, którą tam odbiera Matka Miłosierdzia, czule obejmująca cały świat.

Wypraszając u Pana Boga dary, Maryja potwierdza, że miłosierdzie Jej Syna nie zna granic i dociera do wszystkich, nie wykluczając nikogo. Zamyślona, zasłuchana w próśb litanię przyjmuje każdego, kto tam przybywa. Ona jest Matką wszystkich ludzi.

To właśnie Maryja poprzez zgodę na przyjęcie Syna Bożego otworzyła światu drogę do uzyskania miłosierdzia. Pan Ją wybrał dla wielkiej sprawy. Maryja „weszła do sanktuarium miłosierdzia Bożego, ponieważ wewnętrznie uczestniczyła w tajemnicy Jego miłości" (Papież Franciszek, Misericordiae vultus 24). Ojciec napełnił serce Niepokalanej tym samym miłosierdziem, jakie sam żywi dla grzesznych i jakie skłoniło Chrystusa do tego, że wydał siebie za grzechy świata. W Niej więc i przez Nią realizuje się dzieło Bożego miłosierdzia, które nabrało cech prawdziwie macierzyńskiej miłości.

Maryja nigdy nie zatrzymuje naszego spojrzenia na sobie, tylko zwraca nas ku Synowi, przed którym sama się pochyla. Pragnie, by w centrum uwagi było Boże Miłosierdzie, najpełniej objawione w Jezusie, które trwa „z pokolenia na pokolenie" (Łk 1, 50). Prośmy Ją, aby nauczyła nas wrażliwości serca i miłosierdzia wobec drugiego człowieka. Dziękujmy za to, że ma w szczególnej opiece Kościół na Grodzieńszczyźnie.

Niech Ostrobramska złota Pani swymi dłońmi przygarnie chwiejących się i zrozpaczonych. Niech nieszczęśliwym ratunek poda, wszystkim zaślepionym wartości i skarby życia religijnego ukaże, a błądzących na drogę prawdziwej wiary doprowadzi.

Maryna Bujnicka

Matko Miłosierdzia... Kiedy słyszę te słowa, dusza jaśnieje, a serce napełnia się radością i pokojem.

Do spotkania z Matką Bożą w obrazie Ostrobramskim zaczynam przygotowania od razu po powrocie z kolejnej pieszej pielgrzymki do Wilna. Za każdym razem zauważam, że mam szczęście doświadczyć w pielgrzymce ludzkiej pobożności i odczuć powszechność Kościoła Świętego. Przykładem tego są pielgrzymi – wierni z Polski, Białorusi i Litwy. Już 11 razy brałam udział w Ekumenicznej Pieszej Pielgrzymce Białystok – Grodno – Wilno.

Wszystko się zaczęło od momentu, gdy mama zaprosiła na nocleg kobietę z Zielonej Góry, która pielgrzymowała do Wilna. Akurat w tym czasie miałam problemy ze zdrowiem. Pamiętam, że ta kobieta powiedziała do moich rodziców: „Państwa córka jest bardzo ładna. Szkoda, że tak bardzo choruje". Wtedy poczułam, że mimo niemocy zdołam powstać i dojść do cudownego obrazu, jak niegdyś w dzieciństwie pokłonić się Jej niepowtarzalnemu obliczu. I tak naprawdę się stało. Dzięki Jezusowi i Maryi wyzdrowiałam i odnowiłam siły duchowe i fizyczne.

W Litanii Ostrobramskiej pielgrzymi proszą: „Wyznacz trasę, trudną trasę, ale dobrze znaną, daj nam dojść do Twego nieba poprzez Ostrą Bramę". Więc chcę z pewnością powiedzieć, że z Maryją wszystko jest możliwe. Przygotowujcie swe serca i dołączajcie się.

Marcelina Marcińczyk

Jestem parafianką kościoła Najświętszej Maryi Panny Ostrobramskiej, Matki Miłosierdzia w Grodnie (Augustówek). Dlatego w uroczystość odpustową przypadającą 16 listopada wraz z rodzicami nawiedzam świątynię i biorę udział we Mszy św. ku czci głównej patronki parafii i diecezji.

Moja rodzina zwraca się do Matki Miłosierdzia nie tylko w dniu Jej wspomnienia liturgicznego, ale również w swoich codziennych modlitwach. Mamy w domu obraz Matki Bożej Ostrobramskiej, przed którym prosimy Maryję o opiekę nad naszą rodziną. Szczerze wierzymy, że zawsze wysłucha i pomoże w trudnych chwilach. Powierzać swe trudności Matce Miłosierdzia nauczyli mnie mama i ojciec, gdyż sami kiedyś brali przykład ze swoich rodziców.

Witalij Rabienok

Bardzo często zwracam się w swoich modlitwach do Matki Bożej Ostrobramskiej. Bezgranicznie jestem wdzięczny za to, że w najważniejszych momentach życiowych Ona zawsze jest obok.

Matkę Miłosierdzia czczę nie tylko poprzez modlitwę, lecz także poprzez udział w pielgrzymce do Wilna. Podoba mi się duch i atmosfera tej pielgrzymki: możemy zaśpiewać, zatańczyć, zastanowić się w ciszy nad pewnymi zagadnieniami. Idąc do Ostrej Bramy, dużo się modlimy, uczestniczymy w konferencjach, poznajemy historię, kulturę i tradycje narodu litewskiego.

- **Dzięki Matce Bożej Ostrobramskiej dokonało się wiele cudów. Pierwszy z nich miał miejsce w 1671 roku. Po upadku z drugiego piętra na bruk dziecko ocalało i nie odniosło żadnych obrażeń.**
- **Wyrazem kultu oraz wdzięczności wiernych dla Matki Miłosierdzia jest kilka tysięcy wotów, tworzących srebrną okładzinę ścian kaplicy Ostrobramskiej. Medaliony, ryngrafy, tabliczki, korale – to tylko niektóre z nich.**
- **Według najnowszych badań obraz Pani Ostrobramskiej został namalowany na dębowych deskach ok. roku 1620-1630 w Wilnie przez nieznanego malarza.**
- **Na przełomie XVII i XVIII wieku obraz ozdobiono srebrną pozłoconą sukienką (prawdopodobnie w darze od wileńskich złotników). Składa się ona z 17 części o łącznej wadze prawie 14 kg.**
- **Pod metalową sukienką Matka Boża ubrana jest w czerwoną tunikę z podwiniętymi rękawami. Szyja okryta jest szalem, a głowa białą chustą. Postać okrywa zielonkawo-błękitny płaszcz zarzucony na głowę i ramiona.**
- **Głowę Matki Bożej zdobią dwie korony. Pierwsza pochodzi z końca XVII wieku, druga zaś z połowy XVIII wieku (podtrzymują ją 2 anioły).**
- **Wizerunek Pani Ostrobramskiej umieścił na swym prymicyjnym obrazku św. Jan Paweł II.**
- **Obraz jest szanowany przez wszystkie wyznania chrześcijańskie.**

Uroczystość Matki Bożej Ostrobramskiej odbędzie się w bazylice katedralnej

Eucharystia w uroczystość patronki diecezji odbędzie się 16 listopada w kościele św. Franciszka Ksawerego w Grodnie.

Program:

11.30 – modlitwa brewiarzowa kapituły katedralnej;
12.00 – Msza św. w intencji diecezji (*przewodniczy biskup Aleksander Kaszkiewicz*).

Do udziału w nabożeństwie są zaproszeni wierni z Grodna i okolic.

Ks. Jerzy Martinowicz, Kinga Krasicka

SŁOWO DLA ŻYCIA

Papież Franciszek

Dzień dzisiejszy jest czasem misji i odwagi. Odwagi, aby umocnić chwiejne kroki, odzyskać smak spalania siebie dla Ewangelii, zaufania w siłę, którą misja niesie ze sobą. Jest to czas odwagi, chociaż jej posiadanie nie oznacza gwarancji sukcesu. Ona jest nam potrzebna do walki, niekoniecznie aby zwyciężyć; aby głosić, choć niekoniecznie nawracać. Potrzebna jest nam odwaga, aby być alternatywą dla świata, nie stając się polemicznymi czy agresywnymi. Aby otworzyć się na wszystkich, nie umniejszając jednak nigdy absolutności i wyjątkowości Chrystusa, jedynego Zbawiciela wszystkich. Aby oprzeć się niedowiarstwu, nie stając się jednak aroganckimi.

Anioł Pański z Ojcem Świętym, 23.10.2016

Ks. bp Aleksander Kaszkiewicz

Gdy odmawiamy różaniec, rozważamy tajemnice z życia Jezusa i Maryi, uczymy się naszą codzienność łączyć z Bogiem, przyjmować wszystko, co nam daje, z wiarą, pokorą i wdzięcznością. Dlatego modlitwa różańcowa jest wielką i niezwykłą szkołą życia, w której każdy znajdzie coś dla siebie: dziecko i starzec, mężczyzna i kobieta, świecki i duchowny, ubogi i bogaty, prosty i mędrzec, święty i grzesznik. Dla wszystkich, kto odmawia różaniec, jest on wspaniałym pokarmem duchowym, który ubogaca, pokrzepia, wlewa do serca pokój, otuchę i prawdziwą Bożą radość.

Fragment homilii wygłoszonej podczas spotkania Kółek Żywego Różańca w Kopciówce, 29.10.2016

Ks. abp Tadeusz Kondrusiewicz

Musimy uznać swoją grzeszność i niedoskonałość. Przyznanie się do własnych błędów jest pierwszym krokiem do rozwiązania spowodowanego przez nie problemu. Wraz z tym oskarżenie innego w osobistych trudnościach, zwłaszcza duchowych, nic nie da, ponieważ nie prowadzi do ich uregulowania. Pewne stare chrześcijańskie przysłowie mówi, że popełnić grzech jest rzeczą ludzką, gdyż z powodu grzechu pierworodnego jesteśmy skłonni do zła. Ale trwać w grzechu – już sprawa szatańska.

Priorytetem życia należy wybrać pokorę, a nie dumę. Duma to postawa, która zmusza nas niby „kredytować" samych siebie. Mówimy: jestem zdolniejszy, mądrzejszy, sprawniejszy, piękniejszy, silniejszy od innych itp. Ale musimy pamiętać, że Bóg, a nie człowiek ma ostatnie słowo. Czas wszystko umieści na swoim miejscu. Historia potwierdziła to wielokrotnie.

Nie mamy kontroli nad czasem. Każdy z nas ma ograniczoną, określoną przez Boga ilość skurczów serca. Dlatego nie zarozumiałość, ale Chrystusowa pokora będzie liczyć się przy końcu życia.

Fragment homilii wygłoszonej w XXX Niedzielę Zwykłą

◆ Według Rocznika Statystycznego Kościoła na całym świecie przybyło 18 mln katolików. Tym samym liczba wyznawców Jezusa Chrystusa osiągnęła niemal 1,3 mld osób. W ujęciu ogólnym przybyło też księży. Najwięcej na kontynencie azjatyckim i afrykańskim. Najwięcej kapłanów ubyło w Europie i Ameryce. Mniej jest braci i sióstr zakonnych oraz seminarzystów przygotowujących się do kapłaństwa. Wzrost liczby kleryków zauważa się tylko w Afryce i Oceanii.

◆ Ojciec Święty Franciszek ogłosił, że letnia rezydencja w Castel Gandolfo (apartament papieski pałacu apostolskiego) zamyka się i zostanie częścią muzeum. Rezydencja istnieje z czasów Urbana VIII (XVII w.). W czasie swojego pontyfikatu papież Franciszek nie spędził tam ani jednej nocy. Do dyspozycji turystów będzie m.in. papieska sypialnia, kaplica, biblioteka, gabinet, pokoje sekretarzy, Salon Szwajcarów, a także Sala Konsystorza, w której spotykało się kolegium kardynalskie.

◆ Wkrótce ruszy IV edycja papieskiej loterii dobroczynności. Bilety na nią można kupować przez Internet (na stronie vaticanstate.va). Dochód zostanie przeznaczony na pomoc ofiarom tragicznego trzęsienia ziemi, które w sierpniu nawiedziło środkowe Włochy oraz na wsparcie dzieł na rzecz bezdomnych. Wśród nagród jest kilka prezentów, które Papież otrzymał w minionym roku: samochód Opel, pióro Montblanc, kilka rowerów, zegarek, ekspres do kawy, hamak. Bilety na loterię kosztują 10 euro. Losowanie nagród odbędzie się 2 lutego 2017 roku w obecności specjalnej komisji.

◆ Ponad 2 mln pielgrzymów z całego świata zobaczyło w Fatimie wystawę pt. "Ziemia i Niebo. Pielgrzymi i święci z Fatimy". Ekspozycja była prezentowana w podziemiach bazyliki Trójcy Przenajświętszej. Wśród eksponatów – krzyż podarowany Matce Boskiej Fatimskiej przez św. Ojca Pio, różaniec św. Matki Teresy z Kalkuty, okulary Sługi Bożej Łucji od Jezusa, uczestniczki objawień z 1917 roku. Wystawa przygotowuje do 100-lecia objawień maryjnych w Fatimie. W następnym roku planowano jest około 150 różnego rodzaju imprez mających związek z obchodami.

◆ W Afganistanie jest tylko jedno miejsce, w którym codziennie sprawowana jest Msza Święta. To katolicka kaplica, znajdująca się na terenie włoskiej ambasady. Jak mówi proboszcz o. Giovanni Scalese, w Afganistanie są „bez wątpienia tysiące wierzących", ale tylko garstka z nich praktykuje wiarę. Lecz oni też nieczęsto mogą przychodzić do kościoła. Niedziela w tym kraju jest dniem pracy; co więcej, ze względów bezpieczeństwa często nie można opuszczać domu. W niedzielnej Mszy św. w kaplicy zwykle bierze udział od 30 do 50 osób.

pch24.pl; ekai.pl; credo-ua.org

Angelina Pokaczajło

Bliscy więzami i duchem

Radio Watykańskie informowało, że pod koniec października papież Franciszek przyjął na audiencji członków Papieskiego Instytutu Jana Pawła II – organizacji, która zajmuje się badaniem zagadnień związanych z rodziną i małżeństwem. Papież zauważył, że dzisiaj aktualna jest tematyka „bliskości" Kościoła. Życzył, aby teologia i duszpasterstwo rodzin kroczyły w parze. W związku z tym proponujemy zastanowić się nad tematem duszpasterstwa rodzin w diecezji grodzieńskiej.

Rodzina jest Kościołem domowym

Każdy proboszcz w diecezji jest duszpasterzem rodzin, którymi opiekuje się w parafii. Z kolei każdy wierzący jest częścią tej społeczności, bo jest ojcem lub matką, synem lub córką. Duszpasterstwo rodzin nie można wyłączyć ze struktury Kościoła, ponieważ wszyscy wierni stanowią jedną wielką rodzinę chrześcijańską.

W jaki sposób duchowieństwo dzisiaj troszczy się o rodziny? We wszystkich parafiach jest zorganizowane odpowiednie przygotowanie narzeczonych do przyjęcia sakramentu małżeństwa. Każdego roku w uroczystość Świętej Rodziny małżonkowie odnawiają przysięgę i razem z dziećmi pochylają głowy na błogosławieństwo przed Najświętszym Sakramentem. W okresie Bożego Narodzenia odbywają się odwiedziny duszpasterskie. Ma miejsce obrzęd poświęcenia mieszkania, a kapłan ma możliwość bliżej zapoznać się z wiernymi. W luźnej atmosferze parafianie mogą zadać duszpasterzowi różne nurtujące pytania. Z zasady dla rodziców i dzieci w czasie Adwentu i Wielkiego Postu w parafiach są prowadzone rekolekcje.

Weekendowe rekolekcje odbudowy i pogłębienia jedności i miłości rodzinnej organizuje ruch świeckich „Spotkania małżeńskie". Prowadzą te spotkania odpowiednio przygotowane pary i kapłan. Spotkania pomagają małżonkom na nowo odkryć tajemnicę małżeństwa, odczuć świeżość wzajemnych uczuć. Między innymi, najbliższe takie rekolekcje odbędą się 25–27 listopada w Baranowiczach. Organizatorzy wyrażają nadzieję, że taki weekend w przyszłości może być zorganizowany w Grodnie.

Specjalne ćwiczenia duchowe dla rodzin okresowo organizują wspólnoty zakonne, których charyzmat jest związany z troską o rodziny. Od prawie 7 lat z inicjatywy sióstr nazaretanek w diecezji powstało Stowarzyszenie Najświętszej Rodziny z Nazaretu. W skład jego wchodzą małżonkowie, którzy pragną żyć na wzór Maryi i św. Józefa, naśladować ich w pokorze, miłości i przebaczeniu. Stowarzyszenie gromadzi na swoich spotkaniach wszystkich chętnych. W każdą czwartą niedzielę miesiąca takie spotkania odbywają się w klasztorze sióstr nazaretanek w Grodnie. Wspólne spotkania kilka razy w roku mają miejsce w Nowogródku.

Szczęśliwa jest ta rodzina, która żyje z Bogiem

Wraz z wejściem Chrystusa do rodziny wznosi się słońce duchowe, które wszystkich oświeca, ogrzewa i umacnia

W poszukiwaniu odpowiedzi na pytania

Prawie od 20 lat w Grodnie działa Katolicka Poradnia Rodzinna. W instytucji są zatrudnieni psycholodzy, konsultanci ds. życia rodzinnego, instruktorzy naturalnego planowania rodziny, konsultanci ds. narkomanii i alkoholizmu, doradcy życia rodzinnego. Wszystkie usługi specjalistów są bezpłatne. W największych parafiach grodzieńskich są otwarte oddziały Poradni Rodzinnej, gdzie odbywają się zajęcia przedmałżeńskie i rozmowy z pracownikami instytucji. Wyjazdowa konsultacja corocznie ma miejsce podczas uroczystości odpustowych w Trokielach, gdzie od wielu lat jest obecny cudowny obraz Najświętszej Maryi Panny, Królowej naszych Rodzin. Opiekę nad Katolicką Poradnią Rodzinną w diecezji sprawuje ks. Paweł Sołobuda.

Przy parafii Najświętszego Odkupiciela w Grodnie działa Szkoła Życia Rodzinnego, która co roku ogłasza rekrutację na kurs, skierowany na szkolenie doradców rodzinnych. Opiekuje się szkołą o. Dymitr Łabkow CSsR. „Przygotowujemy pracowników, którzy następnie będą mogli pomagać w swoich parafiach: na przykład w przygotowaniu pary do małżeństwa – zauważa duszpasterz. – Dzisiaj rodziny wymagają indywidualnego podejścia, szukają odpowiedzi na konkretne pytania. Dlatego wykwalifikowani konsultanci rodzinni to kierunek, w którym trzeba się rozwijać".

Wszystkie programy pracy duszpasterskiej z rodzinami zatwierdza Rada ds. Rodziny przy Konferencji Katolickich Biskupów Białorusi, której przewodniczy bp Antoni Dziemianko.

Pojednać się dla inspiracji

Ważną rolę odgrywają spotkania rodzin, podczas których istnieje możliwość nawiązać kontakt, znaleźć wsparcie, podzielić się doświadczeniem. Na ogólnobiałoruskim poziomie to Narodowa Pielgrzymka Rodzin, która co roku odbywa się w różnych świętych miejscach w kraju. W diecezji grodzieńskiej takie spotkania odbyły się w Trokielach, Gudohaju i Grodnie. Dwa miesiące temu Narodowa Pielgrzymka zgromadziła białoruskie rodziny w Brasławiu. W wydarzeniu wzięli udział także przedstawiciele diecezji grodzieńskiej. „W pamięci utkwiła mi praca w grupach – opowiada Olga Sołosina. – Panowała atmosfera szczerego dialogu. Małżonkowie nie tylko opowiadali o pozytywnych momentach swojego życia, lecz także dzielili się trudnościami przeżywanymi w rodzinie. Takie «żywe» świadectwa docierają bardziej do człowieka, niż nauka kapłana, głoszona z ambony. Wydaje mi się, że takiej integracji między rodzinami w naszej diecezji brakuje".

W maju bieżącego roku w Baranowiczach odbył się Pierwszy Ogólnobiałoruski Kongres Rodzinny. Wzięli w nim udział członkowie licznych ruchów rodzinnych obecnych na Białorusi.

Na Grodzieńszczyźnie stało się już piękną tradycyjną Diecezjalne Spotkanie Rodzin. Drugi rok z rzędu odbędzie się ono w Lidzie. Spotkanie ma na celu zjednoczenie rodzin poprzez modlitwę, świadectwo i budowanie wspólnoty.

Doskonałą okazją do wzmocnienia rodziny są różne święta. Jeden z ostatnich przykładów – Festiwal Rodziny, który odbył się w maju bieżącego roku w Nowogródku. Inicjatorem wydarzenia była parafia św. Michała Archanioła. „Chcieliśmy podkreślić godność i piękno życia rodzinnego – mówi proboszcz ks. Jerzy Żegaryn. – Bardzo ważnym w tym jest obecność wartości chrześcijańskich, z których najważniejszą jest miłość. To właśnie ona jest motywem każdego działania, bez niej nic nie da się zrobić. A stąd się bierze jedność, wierność i zrozumienie w rodzinie".

W centrum związku mężczyzny i kobiety jest Bóg

„Prawdziwa radość, której doświadcza się w rodzinie, nie jest czymś przypadkowym – zauważa papież Franciszek. – Jest ona owocem głębokiej harmonii między osobami, która pozwala zakosztować piękna bycia razem, wzajemnego wspierania się na drodze życia. U podstaw radości tkwi zawsze obecność Boga, Jego serdeczna, miłosierna i cierpliwa miłość wobec wszystkich". O tym powinna pamiętać każda rodzina: zarówno w smutku, jak i radości.

Angelina Pokaczajło

Diecezjalne Spotkanie Rodzin

Spotkanie odbędzie się 12 listopada w parafii Świętej Rodziny w Lidzie. Małżonkowie i ich dzieci będą się modlić o to, aby być mocnymi w Bogu, zachowując wierność wartościom będącym podstawą instytutu rodziny.

Program:

10.30 – rejestracja grup i powitanie;
11.00 – konferencja dla rodzin;
– program dla dzieci *(z animatorami)*;
11.30 – przerwa na kawę;
12.00 – adoracja Najświętszego Sakramentu;
13.00 – świadectwa małżonków;
13.45 – przerwa na obiad;
14.15 – Msza św. z odnowieniem przyrzeczeń małżeńskich *(przewodniczy bp Aleksander Kaszkiewicz)*;
– akt oddania rodzin Matce Bożej;
– zakończenie.

Program przewiduje obiad w indywidualnym zakresie. Ze sobą należy mieć kanapki i herbatę w termosie.

Informacje szczegółowe pod numerami: (8-0152) 74-00-73, (8-029) 784-05-72.

Jest taki rodzaj leczenia – miłością i wiarą

Narodziny dziecka prawie dla każdej kobiety są najszczęśliwszym momentem w życiu. Ile radości, emocji i oczekiwań przynosi na świat mały człowiek! Marzenia kochającej matki zostają zniszczone w jednej chwili, gdy dziecko traci zdrowie.

Wychowanie dziecka niepełnosprawnego – los wielu matek. Wśród nich – Halina Korewo. Otrzymując informację o negatywnej diagnozie syna, kobieta nie opuściła swych rąk, nie straciła wiary w Boga i ludzi. W ciągu 28 lat godnie znosi wszystkie wypróbowania, z którymi spotyka się w życiu.

Halina Korewo wraz z synem Wadimem, córką Anną i ich przyjacielem

Pani Halino, proszę opowiedzieć, kiedy Pani się dowiedziała, że syn ma problemy ze zdrowiem?

Wadim miał wtedy 3 lata. Mieszkaliśmy w Lidzie, syn chodził do przedszkola. Był bardzo uroczym chłopakiem, wyróżniał się wśród dzieci: lubił śpiewać piosenki, często wchodził na krzesło i recytował wiersze. Pewnego dnia Wadim poczuł się źle, pojechaliśmy z nim do szpitala... Lekarze nie od razu sprecyzowali diagnozę. Wtedy, kiedy powiedzieli, że syn ma guz mózgu, ziemia uciekła spod nóg. Trzeba było przyjąć to nieoczekiwane doświadczenie i odpowiedzieć na wyzwania, które postawiło przed nami życie: albo się załamać, albo walczyć. Wybraliśmy to drugie i zaczęliśmy walkę z chorobą.

Zwolniłam się z pracy, ponieważ dobrze rozumiałam, że teraz moje główne zadanie – być obok syna i otaczać go swoją miłością w chwilach cierpienia. Wadimowi zrobiono operację, po której przez dwa tygodnie znajdował się w śpiączce. Przez ten czas prawie nie opuszczałam szpitala. Codziennie o 6.00 czekałam już przy wejściu do reanimacji. O 7.30 przychodził lekarz. Nic nie mówiąc mijał mnie na schodach i szedł, by sprawdzić stan zdrowia mojego syna. Później podchodził do mnie, witał się i relacjonował, jak czuje się Wadim. Następnie mogłam na kilka minut wejść do sali. Później udawałam się do kościoła na Mszę św., podczas której modliłam się w intencji swojego chłopca. Potem był czas na załatwienie swoich spraw, a wieczorem znowu byłam w szpitalu. I tak mniej więcej wyglądał każdy następny dzień. Brakuje mi słów, aby wyrazić wdzięczność lidzkiemu chirurgowi Józefowi Bartoszewiczowi, który wówczas walczył o życie syna...

Następnie Wadima czekała radioterapia i długotrwała rehabilitacja. Dosłownie żyliśmy „na kołach": 2 tygodnie w domu, 2 tygodnie w szpitalu. Robiliśmy wszystko, co w tym czasie było możliwe.

Pierwsza Komunia Święta Wadima

Jaki wpływ na Pani światopogląd miała choroba syna?

Okoliczności zmusiły mnie spojrzeć na życie z zupełnie innej strony, całkowicie przewartościować wartości.

Syn zachorował w 1991 roku, podczas straszliwego deficytu, gdy ludzie całymi dniami stali w kolejkach, aby kupić telewizor, piękny dywan lub coś jeszcze. Pamiętam, codziennie w drodze do szpitala mijałam te tłumy. W głowie pojawiała się myśl, że żadne materialne bogactwo nie może być życiowym priorytetem. Ludzie często biegną, spieszą się, troszczą o drobiazgi i martwią, jeśli coś nie wychodzi. Ale czy warto skupiać się na przyziemnych problemach? Kiedy zachorowało dziecko, wszystko odeszło na drugi plan. Zrozumiałam, że trzeba cenić życie, umieć się zatrzymać i rozejrzeć.

Przybliżyło mnie to do Boga. Kiedy Wadimowi robiono operację, trwałam w milczeniu, modliłam się i czekałam. Byłam świadoma: lekarze robią wszystko, co jest możliwe, i nadzieja jest tylko w Bogu. Zdarza się, że w trudnych sytuacjach życiowych ludzie udają się na ratunek do znachorów, wróżbitów itp. Inaczej mówiąc, chwytają się za ostatnią deskę ratunku. Nawet nie przyszło mi na myśl, aby ze swoimi problemami zwracać się do nich. Jestem bardzo wdzięczna Bogu za to, że nie dopuścił do tego, bym skręciła z właściwej drogi.

Rodzice, którzy wychowują chore dziecko, borykają się z problemem integracji rodziny w społeczeństwie, a przede wszystkim integracji dziecka. Czy Pani miała podobne problemy?

Uważam, że tylko walczyć o życie – to za mało. Dlatego starałam się zrobić tak, żeby mój syn żył w pełni na tyle, na ile to było możliwe. Kiedy Wadim miał 7 lat, zaczął się uczyć. Zalecono mu edukację domową. Jednak Wadim czasem chodził do szkoły, gdy pozwalało mu na to zdrowie. Tam spotykał się z przyjaciółmi, dobrze się z nimi bawił i nie czuł się samotny.

Sytuacja zmieniła się, gdy syn był już w 6 klasie. W tym czasie przeprowadziliśmy się do Grodna. Przyjaciele Wadima pozostali w Lidzie. On zaczął się smucić. Ale na pomoc przyszli ojcowie redemptoryści z parafii Najświętszego Odkupiciela na Dziewiatówce. Śledzą losy rodzin ze swojej parafii, wiedzą, kto czym żyje, kto potrzebuje pomocy. Kapłani dowiedzieli się, że na terenie parafii zamieszkała nowa rodzina, i skierowali do nas wolontariuszy. Ci spędzali z Wadimem wolny czas, razem coś gotowali w kuchni, wychodzili na spacer, do teatru. Chłopaki stali się dla syna prawdziwymi przyjaciółmi. Teraz niektórzy z nich mają swoje rodziny, jednak o Wadimie nie zapominają: dzwonią, odwiedzają. Myślę, że w tym roku zgromadzą się u nas wraz ze swoimi rodzinami, aby spotkać Nowy Rok.

Dzięki kapłanom i siostrom zakonnym, którzy posługują w grodzieńskim kościele na Dziewiatówce, Wadim przystąpił do Pierwszej Komunii Św. Z powodu problemów zdrowotnych długo przygotowywaliśmy się, a potem czekaliśmy na odpowiedni moment, aby syn był w stanie samodzielnie udać się do świątyni na uroczystość. Z Bożą pomocą wszystko się udało. Nawet zdołał wziąć udział w nabożeństwach całego białego tygodnia. Kilka lat później w tej samej parafii Wadim przystąpił do sakramentu bierzmowania.

W społeczeństwie ukształtowała się opinia, że rodzice dzieci niepełnosprawnych – głęboko nieszczęśliwi ludzie. A Pani, zdaje się, swoim ciepłem i życzliwością może objąć cały świat. Jak mimo trudności nie upaść na duchu?

Rzecz ważna dla każdego człowieka – pokochać życie, nauczyć się przyjmować wszystko, co zsyła Bóg. Rozpoczynasz jakąś sprawę, a tak się nie chce... Pokochaj ją sercem i duszą, i zrobisz wszystko jak trzeba! Nauczyłam się dziękować Bogu za mojego Wadima, przecież to moje dziecko, mój drogi syn, pomocnik, radość.

Mówią, że matka jest wsparciem dla dzieci. A ja mam odwrotnie. Oprócz Wadima mam jeszcze córkę Annę. Nie mogę nawet sobie wyobrazić, co bym bez nich robiła. Kiedy jest mi trudno i źle, współczują mi i wspierają.

Znajomi, którzy tak jak ja wychowują dzieci niepełnosprawne, często mi mówią: „Patrząc na ciebie, odzyskujemy pragnienie żyć". A ja uważam, że jest to normalne: każda matka, jeżeli stara się pomóc swojemu dziecku, musi trzymać się ze wszystkich sił, aby żyć pozytywnie. Chcę powiedzieć wszystkim rodzicom: nie trafiajcie w skrajności, nie narzekajcie na ludzi. W rzeczywistości nikt nie chce was obrazić, a wręcz przeciwnie, wyciąga pomocną dłoń. Nie róbcie ludziom zła, dbajcie o swoją duszę, bo ją bardzo łatwo można narazić na utratę...

Kinga Krasicka

Porady dla rodziców, którzy wychowują niepełnosprawne dziecko:

Olga Szulga, *dyrektor COS „Grodzieńskie hospicjum dziecięce"*

- **Kochaj** swoje dziecko mimo stanu jego zdrowia.
- **Bądź** aktywny, włączaj dziecko w społeczeństwo.
- **Szukaj** pozytywnych historii.
- **Naucz się** orientować w prawnych aspektach problemu.
- **Uwierz** w dobrych ludzi i pomoc społeczeństwa.
- **Nie martw się,** gdy kroczysz ulicą i wydaje Ci się, że na Twoje dziecko zwracają szczególną uwagę. W rzeczywistości tak patrzą na wszystkie dzieci.
- **Staraj się** czerpać radość z rodzicielstwa. Nie trzeba umieszczać chorobę w centrum swojego życia. Twoje dziecko takie jakie jest – nie można go zamienić.
- **Pomyśl,** kiedy jest Ci bardzo źle, że ludziom zdarzają się o wiele trudniejsze sytuacje.
- **Pomagaj** innym.

Modlitwa o błogosławieństwo dla rodziny

Boże dobry i miłosierny, oddajemy pod Twoją opiekę nasz dom, rodzinę i wszystko to, co mamy. Błogosław nas, strzeż od wszelkiego zła, chroń w niebezpieczeństwie, broń przed nieszczęściem, umacniaj naszą wiarę. W smutku i cierpieniu daj szczerą nadzieję. Uczyń, abyśmy zawsze byli zjednoczeni z Tobą. *Amen.*

Bieg Bożego Miłosierdzia odbył się w Krakowie

Poprzez rozrywkę i zabawę uczestnicy biegu poznawali miejsca oraz osoby związane z kultem Bożego Miłosierdzia.

W zależności od wieku biegacze pokonywali dystans od 300 do 2000 metrów. Podczas biegu czekało na nich zapoznanie się z sylwetkami świętych, m.in. św. s. Faustyny Kowalskiej, św. Jana Pawła II, św. Kingi, św. br. Alberta. „Styl życia, który promujemy łączy w sobie wartości duchowe z aktywnością fizyczną, wartości kulturowe z edukacyjnymi" – zaznaczyli organizatorzy projektu.

Bieg stał się także szczególnym złożeniem hołdu św. Janowi Pawłowi II, który zainicjował Światowe Dni Młodzieży.

„Podstawowe prawo człowieka do życia i wolności sumienia"

Pod takim hasłem w Rydze odbyła się międzynarodowa konferencja ruchów pro-life. Podczas spotkania mówiono m.in. o sile, jaką daje zakotwiczenie działalności na rzecz istnienia w modlitwie i sakramentach.

Ryska konferencja była okazją do dokonania przeglądu sytuacji praw człowieka w odniesieniu do początku i końca życia oraz do kwestii sumienia w służbie zdrowia. Zwrócono uwagę na to, że aborcja w niektórych krajach stanowi jedną z podstawowych przyczyn zgonów, nawet jeśli odsetek ten zasadniczo spada. A na przykład w Łotwie czy Estonii, gdzie od lat zmagają się z ujemnym przyrostem naturalnym, jest to po prostu kwestia przetrwania danego narodu.

Bezdomni pojadą na rekolekcje do Rzymu

Około 6000 osób z całej Europy będą uczestniczyć w ćwiczeniach duchowych, które papież Franciszek poprowadzi w stolicy Włoch w dniach 11–13 listopada.

Z Polski do Rzymu wyruszy 250 osób bezdomnych, wśród których będzie 35 podopiecznych krakowskiego Dzieła Pomocy św. Ojca Pio. „Wierzymy, że Europejskie Rekolekcje Radości i Miłosierdzia pomogą uczestnikom zrozumieć, jak cenni są w oczach Pana; a ich miejsce, niezależnie od życiowych ścieżek, jest w centrum Kościoła" – podkreślają pracownicy Dzieła Pomocy.

Pomysł na takie rekolekcje zrodził się we francuskim stowarzyszeniu Fratello, które zajmuje się organizowaniem wydarzeń dla osób wykluczonych.

Kinga Krasicka

Bł. Celinę Borzęcką uczczono w parafii w Zaniewiczach

26 października w kościele, gdzie są przechowywane relikwie zakonnicy, została celebrowana uroczysta Msza św.

Liturgii przewodniczył biskup pomocniczy diecezji grodzieńskiej Józef Staniewski. W homilii hierarcha odwołał się do słów Ojca Świętego Benedykta XVI, które wygłosił podczas beatyfikacji Celiny Borzęckiej w Rzymie: „Oprócz męczeństwa krwi istnieje nie mniej znaczące «męczeństwo bezkrwawe» – jak w życiu bł. Celiny: żony, matki rodziny, wdowy i zakonnicy. To jest milczące, lecz heroiczne świadectwo wielu chrześcijan, którzy bezkompromisowo żyją Ewangelią, wypełniając swe obowiązki i hojnie służąc ubogim".

Celina Borzęcka urodziła się w 1833 roku w Antowilu koło Orszy. Od dzieciństwa pragnęła wstąpić do klasztoru, jednak rodzice i spowiednik uznali, że powinna wyjść za mąż. Będąc posłuszną zawarła związek małżeński z Józefem Borzęckim. Po śmierci małżonka wraz ze swoją córką Jadwigą złożyła śluby czystości, ubóstwa i posłuszeństwa oraz założyła Zgromadzenie Sióstr Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa.

Kapłani Grodzieńszczyzny dziękowali za 25 lat istnienia diecezji

Spotkanie duszpasterskie odbyło się 24 października w Wyższym Seminarium Duchownym w Grodnie.

Głównym punktem spotkania była Msza św. w kaplicy seminaryjnej. Podczas Eucharystii kapłani dziękowali za 25 lat istnienia diecezji grodzieńskiej i posługę jej ordynariusza – księdza biskupa Aleksandra Kaszkiewicza, który przewodniczył Mszy św.

Z homilią do uczestników spotkania zwrócił się biskup pomocniczy diecezji grodzieńskiej Józef Staniewski. Hierarcha przypomniał początki utworzenia diecezji, rozważał nad istotą powołania kapłańskiego i zachęcił kapłanów do jeszcze większej gorliwości i poświęcenia się w sprawy duszpasterstwa. „Nasze dłonie zostały namaszczone olejem Krzyżma – znakiem Ducha Świętego i Jego mocy. Stąd ręce kapłana są instrumentem walki o dobro w świecie, narzędziem, przez które ludzie doświadczają Boski dotyk" – podsumował hierarcha.

Kolejne spotkanie duszpasterskie odbędzie się w Wyższym Seminarium Duchownym w Grodnie 21 listopada.

Misje święte odbyły się w parafii Matki Bożej Anielskiej w Grodnie

Serię nabożeństw i nauk, mających na celu duchowe odrodzenie parafii, przeprowadzili ojcowie redemptoryści Andrzej Jodkowski i Walery Maziuk.

Dla miejscowych wiernych był to okres szczególnej łaski Bożej, gdyż ostatni raz misje święte we wspólnocie parafialnej odbyły się ponad 15 lat temu. W ciągu ośmiu dni dzieci, młodzież, rodzice, osoby starsze uczestniczyli w ćwiczeniach duchowych. Małżonkowie odnowili przyrzeczenia małżeńskie, chorzy wierni zostali umocnieni sakramentem namaszczenia chorych. Ponadto, program misji przewidywał dzień pokuty.

Na zakończenie misji przed kościołem został poświęcony krzyż – znak, który będzie stale przypominać o ważnym w historii parafii wydarzeniu.

Wszyscy wierni trzymając w swych rękach przyniesione z domów krzyże z wiarą wyznawali, że Panem ich życia jest Jezus Chrystus. Ojcowie misjonarze zachęcali wszystkich uczestników liturgii do wiernego kroczenia za Krzyżem Jezusa Chrystusa, znakiem nadziei i zbawienia. Zachęcali zdobyć się na odwagę, by w każdym miejscu i w każdej chwili czynić znak krzyża, dając w ten sposób świadectwo o przynależności do Kościoła.

Na zakończenie wierni zostali obdarowani błogosławieństwem ojców redemptorystów, a także uzyskali odpust zupełny, warunkiem którego był udział w misjach świętych, spowiedź i modlitwa w intencjach papieża Franciszka.

Dziecięcy karnawał Wszystkich Świętych odbył się w Lidzie

W karnawale wzięli udział chłopcy i dziewczęta z parafii Podwyższenia Krzyża Świętego.

Święto było obchodzone z racji Uroczystości Wszystkich Świętych, stąd też dzieciom zaproponowano przebrać się w stroje swoich ulubionych świętych, a także opowiedzieć o nich uczestnikom spotkania.

Wikariusz parafii ks. Walery Spirydon przypomniał, że święci rzeczywiście istnieją – „oni żyją i opiekują się nami". Kapłan również podkreślił, że najmłodszym wiernym trzeba w odpowiednim czasie wyjaśniać istotę Uroczystości Wszystkich Świętych i mówić o zagrożeniach związanych z uczestnictwem w akcjach halloween, które każdego roku coraz bardziej są reklamowane i stają się oczekiwanym świętem dla wielu młodych ludzi.

Ministranci rozpoczęli wakacje modlitwą

Pierwsze dni jesiennego wypoczynku chłopcy, którzy służą przy ołtarzu w grodzieńskiej parafii Ducha Świętego, spędzili w maryjnym sanktuarium w Trokielach.

Uczestnicy spotkania mieli możliwość modlić się przy obrazie Matki Bożej Trokielskiej oraz przy wystawionym Najświętszym Sakramentem. Razem przygotowywali posiłek i demonstrowali swoje zdolności sportowe.

Był też czas na rozważanie nad Słowem Bożym, wspólną modlitwę oraz dyskusję na temat wyborów w życiu chrześcijanina. Została dla nich zorganizowana również pielgrzymka, podczas której odwiedzili starożytny kościół św. Kazimierza w Lipniszkach, kryptę Umiastowskich w Sobotnikach i kościół św. Mikołaja w Gieranionach.

Kurs ewangelizacyjny dla szukających Boga odbywa się w Nowogródku

Jego główny cel – poprzez naukę religii pomóc w poznawaniu Boga i przyczynić się do świadomego uczestnictwa w życiu Kościoła.

Przebieg spotkania jest tak zaplanowany, aby ludzie chętnie otwierali swoje serca, dzielili się doświadczeniem życia, wiary i modlitwy. Najpierw uczestnicy w nieformalnej atmosferze zapoznają się ze sobą, a następnie odbywa się praca w grupach.

Kurs ewangelizacyjny jest organizowany przy parafii św. Michała Archanioła w każdą sobotę o godzinie 19.30 i jest skierowany do osób dorosłych, które szukają odpowiedzi na nurtujące życiowe pytania. Kurs zakończy się pod koniec grudnia.

Msza św. z okazji Uroczystości Wszystkich Świętych odbyła się w katedrze grodzieńskiej

Podczas nabożeństwa, któremu przewodniczył ksiądz biskup Aleksander Kaszkiewicz, wierni wspominali nie tylko tych, którzy zostali ogłoszeni świętymi lub błogosławionymi, lecz także nieznanych zmarłych wiernych, znajdujących się z Bogiem w niebie.

W homilii biskup Kaszkiewicz przybliżył wiernym istotę uroczystości: „Powinniśmy pamiętać, że święci i błogosławieni, których czcimy podczas liturgii, imiona których wymieniamy w litaniach, oblicza których widzimy na obrazach są tylko małą częścią ogromnej rzeszy świętych przebywających z Panem Bogiem w Królestwie Niebieskim. Gdyż na miano świętego zasługują wszyscy, kto osiągnął zbawienie. Dziś składamy hołd każdemu z nich" – powiedział hierarcha.

Ordynariusz zaznaczył, że wszyscy jesteśmy powołani do zbawienia, i zachęcił obecnych nieustannie dążyć do świętości. „Dzisiejsza uroczystość jest świętowaniem tajemnicy miłości Wszechmogącego. Ponieważ życie wieczne, którym się cieszą święci w niebie, jest darem miłosierdzia Bożego" – podkreślił biskup.

Po zakończeniu Mszy św. odbyły się Nieszpory za zmarłych i procesja żałobna po kościele. Uroczystość poprzedziła liturgia na cmentarzu pobernardyńskim w Grodnie, której przewodniczył biskup pomocniczy diecezji grodzieńskiej Józef Staniewski. Szczególnym momentem zostało wprowadzenie relikwii św. Jana Pawła II do kaplicy Wszystkich Świętych.

ZAPOWIEDZI WYDARZEŃ

ŚWIĘCENIA PREZBITERATU ODBĘDĄ SIĘ W SMORGONIACH

12 listopada w kościele św. Michała Archanioła biskup pomocniczy archidiecezji mińsko-mohylewskiej Aleksander Jaszewski SDB udzieli święceń prezbiteratu diakonowi Denisowi Brazińskiemu. Początek Mszy św. o godzinie 12.00.

Diakon pochodzi ze Smorgoń. Ukończył studia i formację w Wyższym Seminarium Duchownym w Grodnie. Po święceniach będzie należeć do grona kapłanów diecezji grodzieńskiej. Został skierowany do pracy duszpasterskiej na Mohylewszczyźnie.

DNI WSPÓLNEJ MODLITWY ODBĘDĄ SIĘ W SANKTUARIUM WILEŃSKIM

Tradycyjnie we wspomnienie Matki Bożej Ostrobramskiej w Wilnie gromadzą się wierni różnych narodowości. Msza Święta z udziałem Białorusinów zostanie odprawiona 19 listopada o godz. 15.00 w kościele św. Teresy
(obok kaplicy cudownego obrazu Matki Bożej Ostrobramskiej).

Do wspólnej modlitwy zaproszeni są wierni ze wszystkich diecezji Białorusi.

CHÓR „CANTATE DOMINO" WYSTĄPI W KOŚCIELE GRODZIEŃSKIM

Uroczysty koncert dziękczynienia za 25 lat istnienia diecezji grodzieńskiej odbędzie się 22 listopada, w dniu poświęconym św. Cecylii, patronki muzyki kościelnej. Chór wystąpi w kościele rektoralnym Zwiastowania Najświętszej Maryi Pannie.

O godzinie 19.00 rozpocznie się Msza św. w uroczystej oprawie muzycznej chóru. Po Mszy św. odbędzie się koncert.

W modlitwie wspominamy zmarłych duszpasterzy:

9 listopada 1950 r. – ks. Czesław Dobulewicz, *prob. Nacza;*
10 listopada 1940 r. – ks. Kazimierz Łaban, *prob. Cudzieniszki;*
13 listopada 1994 r. – ks. Jacek Jakubczyk SAC, *duszp. Bieniakonie;*
16 listopada 1953 r. – ks. Alfons Czyżewski SJ, *prob. Berdówka;*
16 listopada 1999 r. – ks. Maciej Maciejewski CR, *prob. Krzemianica;*
17 listopada 1990 r. – ks. Edward Żurawski, *prob. Kiemieliszki;*
18 listopada 1975 r. – ks. Mieczysław Radziszewski, *prob. Nowy Dwór;*
19 listopada 1967 r. – ks. Władysław Matulis, *prob. Soły.*

Podczas przygotowania wiadomości wykorzystano stronę internetową ***grodnensis.by***

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Witam wszystkich czytelników rubryki młodzieżowej „Na skrzyżowaniu". W dzisiejszym numerze zastanowimy się nad siłą jedności, bliskością przekonań i tak niezbędnym kompromisem. Zastanowimy się nad tym, dlaczego trudno jest być solidarnym i gdzie szukać porozumienia.

Naprzód z Bogiem!

Dążyć do porozumienia

***CYTAT Z BIBLII:** „Każdy człowiek niech będzie skory do słuchania, nieskory do mówienia" (Jk 1, 19)*

W Biblii wyraźnie się podkreśla, że ludzie mogą wiele mówić, ale nie słyszeć się nawzajem. Tam też jest podpowiedź: trzeba bardziej słuchać, myśleć i dopiero później się wypowiadać. Ważne jest, aby mieć szczere i czułe serce. Wtedy są znacznie większe szanse na osiągnięcie z innymi porozumienia, które polega na serdeczności.

***INTENCJA MIESIĄCA:** żeby kraje, które przyjmują wielką liczbę imigrantów i uchodźców, były wspierane w swoim wysiłku solidarności*

Nie wszystkie kraje są otwarte na ludzi, którzy opuścili rodzinne strony w poszukiwaniu lepszej doli. Wielu z potępieniem odnosi się do tych państw, które przyjmują uchodźców i imigrantów. Zgodnie z poglądami niektórych polityków, „obce masy" negatywnie wpływają na sposób życia i kulturę miejscowej ludności. Papież Franciszek wzywa wszystkich katolików na świecie modlić się w bieżącym miesiącu w intencji krajów, które mimo wszystko starają się okazać solidarność.

***PRZEDMIOT ROZWAŻAŃ MIESIĄCA:** solidarność*

To związek, jedność, jednomyślność. Być solidarnym – znaczy podzielać i wspierać jakieś poglądy, zainteresowania. Nie „łykać" czyjeś przekonania, trafiając pod wpływ, ale wspierać pomysły, które są bliskie sercu i wydają się poprawne, bądź proponować własne poglądy i łączyć przy nich określony krąg współwyznawców.

Z solidarności ludzie jednoczą się razem, co sprawia, że są silniejsi i bardziej odporni. Dzisiaj jak nigdy jest to ważne i potrzebne.

***CEL MIESIĄCA:** dążyć do porozumienia*

Porozumienie wyraża gotowość słyszeć i rozumieć siebie nawzajem. Dzięki temu ludzie się wzajemnie zbliżają. Jeżeli osobie na tym zależy, ona będzie starać się znaleźć wspólną płaszczyznę, aby poprzez jedność interesów i pozycji osiągnąć jednomyślność. Nie oszczędzajmy sił na poszukiwanie tych „kluczy", które gwarantują zgodę w relacjach.

***SPRAWA MIESIĄCA:** iść na kompromis*

Często, aby osiągnąć wielki cel, trzeba zgodzić się na pewne ustępstwa. W większości przypadków na kompromis idzie człowiek zainteresowany w utrzymaniu pozytywnej atmosfery i dobrych relacji. Zapomina o dumie i wychodzi naprzeciw z szacunkiem dla oponenta i jego poglądów. Ale warto decydować się na kompromis rozsądnie, aby druga strona nie skorzystała z tego wyłącznie we własnym interesie. W ten sposób można spędzić weekend z bliskimi, którzy odczuwają brak uwagi, lub modlić się krótką modlitwą, ale wspólnie z całą rodziną.

***PIOSENKA MIESIĄCA:** „Nie starczy mi słów", C. Dobra Nowina*

Czasami słowa wyrażają myśli nie tak, jak byśmy chcieli. Czasem ich w ogóle brakuje, aby zaświadczyć o tym, czym jest wypełnione serce. Wykonawca śpiewa hymn do Boga, w którym przyznaje się, że mu za mało słów, aby o wszystkim powiedzieć, że „życia nie starczy, aby zaśpiewać". Nieprzypadkowo kompozycja zawiera mało wyrazów – uczucia „zamieniają się" w nuty, które tworzą u słuchacza dobry, lekki nastrój. Trafiając na taką falę, chce się z wdzięcznością przytulić cały świat.

***KSIĄŻKA MIESIĄCA:** „Wojna słów", Paul Tripp*

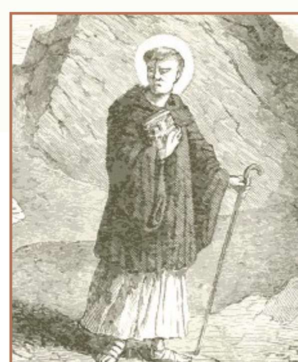

Niewielu ludzi naprawdę myśli o tym, jaką siłą i wpływ mają słowa. Mogą one być darem i błogosławieństwem, a mogą kryć w sobie niebezpieczeństwo. Główna idea publikacji – podkreślić znaczenie każdego wypowiedzianego słowa.

Po przeczytaniu tej książki człowiek rozumie, dlaczego tak ważne jest, aby najpierw myśleć, a dopiero później mówić. I uczy się pamiętać o Bogu, kiedy prowadzi rozmowę.

Mam wnuka Maksyma. Czy mogliby Państwo opowiedzieć o jego świętym patronie. Wdzięczna czytelniczka z parafii św. Kazimierza w Lipniszkach

***OSOBA MIESIĄCA:** święty Maksym*

Urodził się w końcu IV wieku w Chateauredon (Francja). W młodości wstąpił do klasztoru leryńskiego, którym kierował św. Honorat. Gdy ten został powołany na urząd biskupa Arles, Maksym został jego następcą i drugim przełożonym klasztoru leryńskiego. Od 427 roku pełnił urząd opata, a w 433 roku zastał wybrany na biskupa Riez. Święcenia biskupie otrzymał z rąk św. Hilariona, ucznia Honorata. Uczestniczył w kilku synodach prowincjalnych, a w pracy duszpasterskiej dbał o systematyczną ewangelizację powierzonych jego trosce wiernych.

Zmarł około 460 roku. Wspomnienie – 27 listopada.

Kościół wspomina również św. Maksyma z Pawii (8 stycznia), św. Maksyma Nolańskiego (7 lutego), św. Maksyma z Évreux (25 maja), św. Maksyma Turyńskiego (25 czerwca), św. Maksyma z Aveii (20 października) i wielu innych świętych o takim imieniu.

Do jakich świętych zwracać się ze szczególną prośbą o wstawiennictwo w listopadzie?

Wszyscy święci (1 listopada), św. Elżbieta (5 listopada), św. Ernest (7 listopada), św. Leon (10 listopada), św. Marcin (11 listopada), św. Witold (12 listopada), św. Gertruda (16 listopada), św. Anatol (20 listopada), św. Cecylia (22 listopada), św. Maksym (27 listopada), św. Andrzej (30 listopada)

Wszystkie uwagi i propozycje piszcie na adres redakcji lub na adres elektroniczny autora rubryki: pokachailo.lina@gmail.com.

Jak Kościół stawi się do kremacji?

Kościół preferuje pochówek ciał, chociaż nie zakazuje kremacji. Domaga się przechowywania prochów w miejscu świętym, zakazując ich rozrzucania – czytamy w instrukcji „Ad resurgendum cum Christo" opublikowanej 25 października br. w Watykanie przez Kongregację Nauki Wiary. W dokumencie przypomina się, że od ponad pół wieku Kościół zezwala na kremację zwłok pod warunkiem, by „wybór ten nie był podyktowany wolą odrzucenia chrześcijańskich dogmatów, albo w duchu sekciarskim, albo też pod wpływem nienawiści wobec religii katolickiej i Kościoła" (n.1).

Pochówek jest najbardziej odpowiednią formą wyrażenia wiary i nadziei w zmartwychwstanie ciała, uwypuklającą jego godność. Według watykańskiej instrukcji „Kościół nie może pozwolić na postawy i obrzędy, które uwzględniają błędne pojęcie śmierci, postrzeganej zarówno jako ostateczne unicestwienie osoby, jak i chwilę jej fuzji z matką naturą lub ze wszechświatem, jako etap w procesie reinkarnacji, lub też jako ostateczne wyzwolenie z «więzienia» ciała" (n.3). W dokumencie dodaje się, że pochówek na cmentarzach lub w innych miejscach świętych właściwie odpowiada współczuciu, „jako że w ten sposób okazuje się większy szacunek zmarłym" (n.4). Kościół uważa go za uczynek miłosierdzia. Taki sposób sprzyja pamięci i modlitwie za zmarłych ze strony rodziny i całej wspólnoty chrześcijańskiej.

Jeśli wybrano kremację, „prochy zmarłego muszą być przechowywane z zasady w miejscu świętym, czyli na cmentarzu, lub jeśli trzeba w kościele albo na terenie przeznaczonym na ten cel przez odpowiednie władze kościelne" (n.5). Dokument Kongregacji Nauki Wiary zakazuje przechowywania prochów w miejscu zamieszkania, chyba że z ważnych powodów zezwoli na to ordynariusz miejsca po porozumieniu z Konferencją Episkopatu. Jednakże prochy „nie mogą być rozdzielane między poszczególne ogniska rodzinne i zawsze należy zapewniać im szacunek oraz odpowiednie warunki przechowywania" (n.6).

Instrukcja stwierdza, że „nie należy zezwalać na rozrzucanie prochów w powietrzu, na ziemi lub w wodzie albo w inny sposób, ani też przerabianie kremowanych prochów na pamiątki, biżuterię czy inne przedmioty" (n.7). Wreszcie podkreśla, że „w przypadku, gdy zmarły notorycznie żądał kremacji i rozrzucenia własnych prochów w naturze z powodów sprzecznych z wiarą chrześcijańską, należy, zgodnie z prawem, odmówić przeprowadzenia takiego pogrzebu" (n. 8).

Ks. Jerzy Martinowicz

Członkowie Kółek Żywego Różańca diecezji grodzieńskiej spotkali się w Kopciówce

Spotkanie zorganizował ks. Michał Łastowski, diecezjalny moderator Wspólnoty Żywego Różańca i kustosz sanktuarium Matki Bożej Jasnogórskiej Cierpliwie Słuchającej na Wzgórzu Nadziei. W ramach spotkania uczestnicy różańcowego ruchu modlitewnego wzięli udział we Mszy św. oraz modlili się w intencji rodzin diecezji, prosząc, aby każda rodzina była Kościołem domowym i w wierze wychowywała następujące pokolenia.

CIEKAWSCY

Rubryka dziecięca

Witaj, Mały Przyjacielu! Cieszymy się, że możemy zaproponować Tobie nową rubrykę dla dzieci pod nazwą „Ciekawscy”.

Każdego dnia znajdujesz się w nieoczekiwanych okolicznościach, spotykasz się z nieznajomymi ludźmi, widzisz wiele rzeczy jeszcze nie znanych. Bądź gotowy do poszerzenia swoich horyzontów. Pewnie zapytasz: w jaki sposób? Wielu naukowców dokonało różne odkrycia dlatego, że nie bali się zadawać nieoczekiwane i trudne pytania. Ty też za ich przykładem miej odwagę pytać o rzeczy niezrozumiałe, a zobaczysz, jak szybko odkryjesz dla siebie wiele ciekawego.

Dlaczego ludzie umierają, a nie żyją wiecznie?

Umierają nie tylko ludzie. Świat jest ułożony tak, że wszystko kiedyś zniknie: zwierzęta, rośliny, takie ciała niebieskie jak gwiazdy. W końcu swojej drogi przestają istnieć – wybuchają lub gasną.

Chrześcijanie wierzą, że ludzi po śmierci czeka życie wieczne. Wtedy, kiedy czynią dobro i żyją uczciwie, dusza po ziemskiej podróży trafia do nieba, gdzie nie ma ani smutku, ani cierpienia. Takie życie nazywane jest szczęściem wiecznym.

A teraz, wyobraź sobie na chwilę, że niespodziewanie ktoś obdarzył Cię nieśmiertelnością. I wtedy będziesz miał 100, 200, 500, a nawet więcej lat. Czy nie będziesz chciał dorastać, rozwijać się? W przeciwnym razie można na zawsze pozostać siedmioletnim lub dziesięcioletnim dzieckiem, uczyć się w tej samej klasie, według tego samego programu. Na pewno wcale tego nie chciałbyś. Dlatego Bóg urządził wszystko w najbardziej mądry sposób.

Ty też kiedyś zostaniesz dorosłym, a później nadejdzie wiek podeszły. Może się to wydawać dziwne, ale człowiek ma sporo przyjemności także w życiu dorosłym, kiedy może on przekazywać innym swoją wiedzę i doświadczenie życiowe. Stara się pomóc wnukom, cieszy się z ich sukcesów. Zbliżającą się śmierć o wiele łatwiej spotykają ci, którzy uczciwie żyją i pracują, którzy wierzą w życie wieczne.

Zadanie:

W ciągu miesiąca listopada wraz z rodzicami modlić się za zmarłych ze swojej rodziny.

Czekamy na Twoje „dlaczego”, które możesz przesyłać do redakcji.

Na pytania zawsze są gotowe odpowiedzieć s. Weronika Bliźniuk FMA oraz animatorki salezjańskie Anna Siemak i Weronika Rogacz ze Smorgoń.

Przy przygotowaniu rubryki wykorzystano fragmenty z książki Igora i Andrzeja Baranowych „Tato, powiedz mi, dlaczego...”

Z głębi serca

Czcigodnemu Księdzu Pawłowi Bezlapowiczowi

z okazji Urodzin z całego serca życzymy pogody ducha, radości, nieustannych sił, mocnego zdrowia, szczęścia, pomyślnej realizacji wszystkich planów i życzliwych ludzi obok. Dziękujemy Ci za ofiarną pracę w posłudze kapłańskiej i za głoszenie Ewangelii. Niech Bóg błogosławi każdą chwilę życia, Maryja obdarza swoją łaską i opieką, a Anioł Stróż chroni od wszelkiego zła.

Z modlitwą, apostolat „Margaretka” z parafii św. Franciszka Ksawerego w Grodnie

Drogiemu Księdzu Andrzejowi Liszko

z okazji Urodzin z całego serca życzymy błogosławieństwa Bożego na każdy dzień życia i posługi duszpasterskiej, niezłomności w głoszeniu Królestwa Bożego słowem i przykładem życia, codziennej radości oraz pogody ducha. Niech Najświętsza Maryja Panna codziennie otacza Cię swą macierzyńską opieką, a Duch Święty nieustannie zsyła swe dary.

Ciocia Maria wraz z rodziną, Grodno

Czcigodnemu Księdzu Dymitrowi Nieścierowi

z okazji Imienin i Urodzin życzymy dobrego zdrowia. Niech Jezus zawsze błogosławi Ci w posłudze duszpasterskiej i obficie wynagradza za Twoją pracę. Niech każdy dzień będzie napełniony słońcem, radością i szczęściem, a Matka Boża nieustannie otacza płaszczem macierzyńskiej opieki i miłości.

Wierni z kaplicy w Surażu

Czcigodnemu Księdzu Leonowi Ładyszowi

z okazji Imienin z całego serca życzymy wiele łask od Pana Boga Wszechmogącego, nieustannej opieki Matki Bożej i obfitych darów Ducha Świętego. Niech zdrowie zawsze sprzyja, radość i moc nigdy nie opuszczają, a obok będą życzliwi ludzie. Niech Jezus Chrystus wspiera w każdej sprawie, a święty Patron zawsze czuwa nad Tobą.

Z modlitwą, wierni z parafii Trójcy Świętej w Wojstomiu

Czcigodnemu Księdzu Wiaczesławowi Matukiewiczowi

z okazji Imienin składamy serdeczne życzenia mocnego zdrowia, obfitych łask Bożych, uśmiechu na co dzień oraz wszelkich darów Ducha Świętego. Niech Matka Boża zawsze ma Ciebie w swojej opiece, Pan Bóg prowadzi przez życie, a Duch Święty uświęca drogę kapłańską.

Członkowie Apostolskiego Dzieła Pomocy Duszom Czyśćcowym ze w. Dudy

Czcigodnemu Księdzu Leonardowi Stankowskiemu

z okazji Imienin przesyłamy serdeczne życzenia mocnego zdrowia na długie lata życia, pomyślności w pracy duszpasterskiej, pogody ducha i życzliwych ludzi obok. Niech Jezus Chrystus obdarza Cię wszelkimi łaskami, a Matka Boża otacza matczyną opieką. Szczęść Boże!

Członkowie Apostolskiego Dzieła Pomocy Duszom Czyśćcowym ze w. Soły

Czcigodnemu Ojcu Witoldowi Żelwetro

z okazji Imienin składamy wiązankę serdecznych życzeń. Niech Twoje zdrowie każdego dnia staje się tylko mocniejsze, zapał duchowy rośnie, serce bardziej otwiera się na Boga i ludzi, a dusza cieszy się owocem pracy. Niech Matka Najświętsza i święty Patron codziennie się Tobą opiekują, a Duch Święty nieustannie zsyła swe dary.

Członkowie Apostolskiego Dzieła Pomocy Duszom Czyśćcowym ze w. Lipniszki

Czcigodnemu Ojcu Witoldowi Petelczycowi

z okazji Imienin z całego serca życzymy wszystkiego, co najlepsze: mocnego zdrowia, dużo sił i cierpliwości w pracy duszpasterskiej, życzliwych ludzi obok i pokoju w duszy. Niech wsparcie świętego Patrona będzie pomocą nawet w najtrudniejszych sytuacjach życiowych. Szczęść Boże!

Członkowie Apostolskiego Dzieła Pomocy Duszom Czyśćcowym ze Szczuczyna

Czcigodnemu Księdzu Witoldowi Czurganowi

z okazji Imienin z całego serca życzymy wszelkich łask Bożych na każdy dzień życia i posługi kapłańskiej, codziennej opieki Matki Bożej i szczodrych darów Ducha Świętego. Niech każdy Twój dzień będzie szczęśliwy i błogosławiony, praca przynosi radość i zadowolenie, a pokój i nadzieja napełniają serce.

Członkowie Apostolskiego Dzieła Pomocy Duszom Czyśćcowym z Juraciszek

Czcigodnemu Księdzu Prałatowi Witoldowi Łozowickiemu

z okazji Imienin z całego serca życzymy wiele łask Bożych na każdy dzień życia, nieustannej opieki Matki Najświętszej i świętego Patrona oraz obfitych darów Ducha Świętego. Niech wszystkie plany się realizują, a radość i nadzieja nigdy Cię nie opuszcza. Szczęść Boże!

Członkowie Apostolskiego Dzieła Pomocy Duszom Czyśćcowym z Radunia

Czcigodnemu Księdzu Prałatowi Witoldowi Łozowickiemu

z okazji Imienin z całego serca życzymy mocnego zdrowia, długich lat życia, sił i cierpliwości w pracy duszpasterskiej, pogody ducha i optymizmu na każdy dzień. Niech Twoja praca na niwie Pana przynosi obfity owoc, a błogosławieństwo Boże zawsze na Tobie spoczywa. Szczęść Boże!

Apostolat „Margaretka”, Franciszkański Zakon Świeckich, Kółka różańcowe z parafii Teolin

Szanownej Pani Genowefie Wydrze

z okazji 85-lecia z całego serca życzymy realizacji wszystkich szlachetnych planów i zamiarów, mocnego zdrowia na długie lata życia, sił i wytrwałości na każdy dzień oraz wszelkich łask Bożych, tak niezbędnych każdemu człowiekowi.

Franciszkański Zakon Świeckich, Kółka różańcowe z parafii Teolin

Czcigodnemu Księdzu Proboszczowi Witoldowi Łozowickiemu

z okazji Imienin z całego serca życzymy mocnego zdrowia, pogody ducha, radości, licznych łask Bożych, dobrych i szczerych ludzi obok, gotowych zawsze pomóc, a także dużo sił i wytrwałości w posłudze duszpasterskiej. Niech Matka Boża opiekuje się Tobą w każdej chwili życia, a dobry Bóg obdarza ojcowskim błogosławieństwem, abyś i nadal budował Królestwo Boże na ziemi. Niech święty Patron codziennie Tobą opiekuje się.

Kółka różańcowe i wdzięczni parafianie z Radunia

Czcigodny Księże Proboszczu Marianie Chamienia!

Z okazji Urodzin w swoich modlitwach prosimy miłosiernego Boga, aby wynagrodził Ciebie mocnym zdrowiem i siłą w szczerej i oddanej posłudze kapłańskiej. Niech Matka Boża okrywa płaszczem łaski i dobroci, a Duch Święty oświeca drogę, którą kroczymy wraz z Tobą. Patron święty i wszyscy święci niech będą obok w każdym dniu życia. Dziękujemy za dobre serce, życzliwość i cierpliwość do nas. Życzymy szczęścia i radosnych chwil życia. 100 lat!

Z wdzięcznością, parafianie z Szydłowic

Czcigodnemu Ojcu Proboszczowi Dymitrowi Łabkowowi

z okazji Urodzin i Imienin składamy najserdeczniejsze życzenia dobrego zdrowia, obfitych darów Ducha Świętego i łask Bożych, nieustannej opieki Najświętszej Maryi Panny na co dzień. Niech radość, miłość, pokój i dobro na zawsze zagoszczą w Twoim sercu. Dziękujemy za ofiarną pracę, mądre słowo i ojcowską troskę o parafian.

Franciszkański Zakon Świeckich z parafii Najświętszego Odkupiciela, Grodno

Czcigodnemu Księdzu Proboszczowi Witoldowi Czurganowi

w dniu Imienin serdecznie życzymy mocnego zdrowia, radości, szczęścia, obfitych łask Bożych, opieki Matki Najświętszej. Niech święty Patron w swojej miłości zawsze czuwa nad Tobą i będzie przyjacielem. Dary Ducha Świętego niech oświecają kapłańską drogę, a Anioł Stróż strzeże w każdej chwili życia. Dziękujemy za głoszenie Słowa Bożego i pouczające kazania. Szczęść Boże!

Z modlitwą i wdzięcznością, parafianie z Juraciszek

Czcigodnemu Księdzu Michałowi Łastowskiemu

z okazji 15. rocznicy święceń kapłańskich życzymy dobrego zdrowia, pogody ducha, wytrwałości w posłudze kapłańskiej i tylko życzliwych ludzi obok. Niech dobry Bóg Ci błogosławi, Matka Boża Jasnogórska opiekuje sie Tobą i dodaje zapału do pracy. Dziękujemy za Twoją skromność, pokorę i wszelkie dobro. Niech Ci Bóg wynagrodzi. Długich i szczęśliwych lat posługi duszpasterskiej!

Parafianie ze w. Kamionka

Czcigodnemu Księdzu Dymitrowi Nieścierowi

z okazji Urodzin życzymy błogosławieństwa Bożego, opieki Najświętszej Maryi Panny, spokoju w sercu, mocnego zdrowia, dużo sił na długie lata, radości na co dzień. Dziękujemy za Słowo Boże podczas każdej Mszy Świętej. Niech Twoje szczere modlitwy i pouczające kazania nadal przenikają w ludzkie dusze. Niech Jezus zawsze będzie Twoim Przyjacielem, Duch Święty rozjaśnia drogę kapłańską i pomaga w wypełnianiu obowiązków. Dziękujemy za troskę o kościół i parafię.

Komitet Kościelny oraz parafianie z Geranion

Czcigodnemu Księdzu Proboszczowi Witoldowi Łozowickiemu

z okazji Imienin przesyłamy najserdeczniejsze życzenia mocnego zdrowia na długie lata posługi kapłańskiej, szczerych i wiernych ludzi obok, wszelkich łask Bożych oraz nieustannej opieki Najświętszej Maryi Panny na drodze służby Bogu i ludziom. Niech Twoje serce i rozum nigdy nie ustają głosić Słowo Boże, a dobry Bóg wynagrodzi za nieustanną pracę na rzecz naszej parafii.

Z modlitwą i szacunkiem, robotnicy suszarni owoców w Raduniu

Czcigodnemu Księdzu Andrzejowi Radziewiczowi

z okazji Urodzin składamy najserdeczniejsze życzenia połączone z modlitwą: opieki Najświętszej Matki, obfitych łask Bożych, darów Ducha Świętego, dużo sił i zdrowia w realizacji Bożych zamiarów, życzliwych ludzi na drodze kapłańskiej. Niech każdy dzień posługi będzie napełniony radością, pokojem, a praca na rzecz Boga i ludzi przynosi obfite owoce.

Z modlitwą, członkowie Apostolatu Pomocy Duszom Czyśćcowym oraz wierni parafianie z Radunia

Czcigodnemu Ojcu Proboszczowi Witoldowi Żelwetro

z okazji Imienin życzymy wszystkiego najlepszego: niech Pan Bóg zawsze obdarza Cię swoimi łaskami, Matka Boża otacza macierzyńską opieką i miłością, Duch Święty zsyła swe szczodre dary, a święty Patron napełnia pokojem i radością. Życzymy też mocnego zdrowia, niezachwianej nadziei, niegasnącej wiary i wytrwałości w pracy duszpasterskiej.

Wdzięczni parafianie z Lipniszek

Czcigodnemu Księdzu Proboszczowi Witoldowi Czurganowi

z okazji Imienin z całego serca życzymy mocnego zdrowia, szczęścia, radości, życzliwych ludzi na drodze kapłańskiej, dużo łask Bożych i opieki Najświętszej Maryi Panny.

Kółko Różańcowe NMP Trokielskiej, Juraciszki

Czcigodnemu Księdzu Proboszczowi Jerzemu Kuźmiczowi

z okazji Urodzin składamy serdeczne życzenia połączone z gorącą modlitwą. Życzymy mocnego zdrowia, długich lat życia, błogosławieństwa Bożego, opieki Matki Najświętszej. Niech Duch Święty oświeca kapłańską drogę. Niech obok zawsze będą dobrzy, życzliwi ludzie. Dziękujemy za Słowo Boże, mądre pouczające kazania, łagodny uśmiech, wspaniały głos i otwarte na ludzi serce. Dziękujemy Panu Bogu za naszą kaplicę i za Księdza.

Wierni ze w. Taniewicze, parafia Nowy Dwór

Czcigodnemu Księdzu Eugeniuszowi Uczkuronisowi, jego mamie i wszystkim krewnym

z powodu śmierci ojca składamy wyrazy szczerego żalu i współczucia. Jednoczymy się z Wami w modlitwie o pokój wieczny dla jego duszy. Niech Pan przyjmie go do swojego Królestwa.

Parafianie ze w. Stare Sioło, w. Dereczyn oraz kościoła w Łukonice

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i łączenia życzeń

Gazeta religijno - informacyjna Diecezji Grodzieńskiej **Słowo życia;** Red. naczelny **ks. Jerzy Martinowicz**, założyciel: **Grodzieńska Diecezja Rzymskokatolicka**; rok założenia **1997**; cert. rej.: **№7162** Wydawca: **Kuria Diecezji Grodzieńskiej;**
Redakcja gazety: **Grodno 230025, ul. K. Marksa 4;** Jerzy Ławysz, Angelina Pokaczajło; tel. 152/ 756438; e-mail: slowo.grodnensis@gmail.com.; **http://www.slowo.grodnensis.by;**
Druk: **ГАУПП«Гродзенская друкарня»,** ЛП 02330/39 от 27.03.2014 г.; Grodno 230003, ul. Poligrafistów 4; nr zam. 5561; nakład: 4240; objętość gazety: 2 ark. druk.; jakość druku odpowiada jakości przedstawionych matryc; cena dowolna